

Мемлекеттік қызмет туралы

Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 23 шілдедегі N 453 Заңы

МАЗМҰНЫ

1-тарау. Жалпы ережелер

1-бап. Негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

- 1) біліктілік талаптары - мемлекеттік әкімшілік қызметке орналасуға үміткер азаматтарға кәсіптік даярлығының деңгейін, құзыреттілігін және нақты әкімшілік лауазымға сәйкес келуін айқындау мақсатында қойылатын талаптар;
- 2) лауазымды адам - тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша билік өкілінің функцияларын жүзеге асыратын не мемлекеттік органдарда ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам;
- 3) лауазымдық өкілеттік - мемлекеттік қызметшілер өз қызметін жүзеге асыратын мемлекеттік органдардың алдында тұрған мақсаттар мен міндеттерге жауап беретін нақты мемлекеттік лауазыммен көзделген құқықтар мен міндеттер;
- 4) мемлекеттік әкімшілік қызмет санаты - мемлекеттік әкімшілік қызметшілер атқаратын әкімшілік лауазымдар жиынтығының лауазымдық өкілеттіктің көлемі мен сипатын көрсететін сыныптамалық сипаттамасы;
- 5) мемлекеттік әкімшілік қызметші - мемлекеттік саяси қызметшілердің құрамына кірмейтін, мемлекеттік органда лауазымдық өкілеттіктерді тұрақты кәсіптік негізде жүзеге асыратын мемлекеттік қызметші;
- 6) мемлекеттік қызмет - мемлекеттік биліктің міндеттері мен функцияларын іске асыруға бағытталған лауазымдық өкілеттіктерді атқару жөніндегі мемлекеттік қызметшілердің мемлекеттік органдардағы қызметі;
- 7) мемлекеттік қызметші - мемлекеттік органда заңнамада белгіленген тәртіппен республикалық немесе жергілікті бюджеттерден не Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қаражатынан ақы төленетін лауазымды атқаратын және мемлекеттің міндеттері мен функцияларын іске асыру мақсатында лауазымдық өкілеттікті жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының азаматы;
- 8) мемлекеттік лауазым - нормативтік құқықтық актілерде белгіленген лауазымдық өкілеттіктер мен лауазымдық міндеттер аясы жүктелген мемлекеттік органның құрылымдық бірлігі;
- 9) мемлекеттік саяси қызметші - тағайындалуы (сайлануы), босатылуы және қызметі саяси-айқындаушы сипатта болатын және саяси мақсаттар мен міндеттерді іске асыру үшін жауапты болатын мемлекеттік қызметші;
- 10) мүдделер қақтығысы - мемлекеттік қызметшінің жеке басының мүдделілігі мен оның өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше атқаруының немесе жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделерінің арасында осы заңды мүдделерге зиян келтіре алатын қайшылық туындайтын жағдай;
- 11) ротация - мемлекеттік саяси қызметшілерді мемлекеттік органдардың арасында, сондай-ақ мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелерінің арасында лауазымдық ауыстыру.

Ескерту. 1-бап жаңа редакцияда - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2-бап. Мемлекеттік қызмет туралы заңдар

Мемлекеттік қызмет туралы заңдар Конституциядан, осы Заңнан, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

3-бап. Мемлекеттік қызметтің принциптері

1. Қазақстан Республикасында мемлекеттік қызмет:

- 1) заңдылық;
- 2) қазақстандық патриотизм;
- 3) мемлекеттік өкіметтің заң шығарушылық, атқарушылық және сот тармақтарына бөлінуіне қарамастан, мемлекеттік қызмет жүйесінің біртұтастығы;
- 4) азаматтар құқықтарының, бостандықтарының және заңды мүдделерінің мемлекет мүдделері алдындағы басымдығы;
- 5) жалпы қол жетімділік, яғни Республика азаматтарының мемлекеттік қызметке қол жеткізуге және өз қабілеттері мен кәсіби даярлығына сәйкес мемлекеттік қызмет бойынша жоғарылатылуға тең құқығы;
- 6) азаматтардың мемлекеттік қызметке кіруінің еріктілігі;
- 7) мемлекеттік қызметшілердің кәсібилігі мен жоғары біліктілігі;
- 8) мәні бірдей жұмыстарды орындағаны үшін еңбекке ақыны тең төлеу;
- 9) жоғары тұрған мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар өз өкілеттігі шегінде қабылдаған шешімдерді орындаудың бағынысты мемлекеттік қызметшілер мен төменгі мемлекеттік органдардың қызметшілері үшін міндеттілігі;
- 10) мемлекеттік қызметшілердің бақылауда болуы және есептілігі;
- 11) мемлекеттік құпиялар немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия болып есептелетін қызметті қоспағанда, қоғамдық пікір мен жариялылықты ескеру;
- 12) мемлекеттік қызметшілердің құқықтық және әлеуметтік қорғалуы;
- 13) мемлекеттік қызметшілерді қызметтік міндеттерін адал, ынталы атқарғаны, ерекше маңызды және күрделі тапсырмаларды орындағаны үшін көтермелеу;
- 14) мемлекеттік қызметшілердің қызметтік міндеттерін орындамағаны не тиісінше орындамағаны және өздерінің өкілеттігін асыра пайдаланғаны үшін жеке жауаптылығы;
- 15) мемлекеттік қызметшілердің біліктілігін арттыруды үздіксіз жүргізу принциптеріне негізделеді.

2. Мемлекеттік органдарда саяси партиялардың ұйымдарын құруға жол берілмейді. Мемлекеттік қызметшілер лауазымдық міндеттерін атқарған кезде заңдардың талаптарын басшылыққа алады және саяси партиялардың, қоғамдық бірлестіктер мен олардың органдарының шешімдеріне байланысты болмайды.

4-бап. Осы Заңның қолданылуы

1. Осы Заң барлық мемлекеттік қызметшілерге қолданылады, бұған Қазақстан Республикасының Конституциясында, конституциялық заңдарында немесе өзге де заң актілерінде олар үшін өзгедей құқықтық мәртебе белгіленген жағдайлар қосылмайды.

2. Мыналар:

1) техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын және мемлекеттік органдардың жұмыс істеуін қамтамасыз ететін адамдар мемлекеттік қызметшілерге жатпайды. Мұндай адамдардың тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді;

2) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және оның ведомстволарының қызметшілері мен техникалық қызметшілері мемлекеттік қызметшілерге жатпайды.

Ескерту. 4-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.07.05 N 30-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-бап. Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері

1. Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті орган (бұдан әрі - уәкілетті орган) Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынысты және есеп беретін, мемлекеттік қызмет саласында бірыңғай мемлекеттік саясатты іске асыруды жүзеге асыратын мемлекеттік орган, оған мыналар:

- 1) мемлекеттік қызметті жетілдіру және оның тиімділігін арттыру саласында мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- 2) мемлекеттік қызметті жүзеге асыру үшін нормативтік құқықтық базаны жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ өз құзыреті шегінде заңдарда белгіленген тәртіппен нормативтік құқықтық актілер қабылдау;
- 3) мемлекеттік әкімшілік лауазымдар санаттарына үлгілік біліктілік талаптарын әзірлеу және бекіту;
- 4) мемлекеттік қызмет қызметшілері жөніндегі республикалық деректер базасын қалыптастыруды қоса алғанда, мемлекеттік қызмет кадрлары жай-күйінің мониторингін жүргізу, сондай-ақ мемлекеттік әкімшілік қызметшілер лауазымдарына орналастыру үшін кадрлар резервін қалыптастыру;
- 5) мемлекеттік қызметшілердің еңбегіне ақы төлеу жүйесін жетілдіру, оларды әлеуметтік-құқықтық қорғау жөнінде ұсыныстар әзірлеу;
- 6) Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер лауазымдарының тізбесін және осы Заңға сәйкес өзге де актілерді әзірлеу және оларды Қазақстан Республикасы Президентінің бекітуіне ұсыну;
- 7) мемлекеттік органдардың мемлекеттік қызметшілер даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру, оның ішінде шетелдерде де, мәселелері жөніндегі қызметін үйлестіру;
- 8) мемлекеттік бағдарламалар бойынша мемлекеттік тапсырысты қалыптастыру мен орналастыруды және мемлекеттік қызметшілерді даярлауды, қайта даярлау мен олардың біліктілігін арттыруды үйлестіру;
- 8-1) мемлекеттік әкімшілік қызметшілерден сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін берілген тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алып тастауға келісім беру;
- 9) мемлекеттік органдардың мемлекеттік қызмет саласындағы заңдарды сақтауын бақылауды жүзеге асыру;
- 10) мемлекеттік әкімшілік лауазымды атқаруға арналған конкурстарды өткізу тәртібін белгілеу, сондай-ақ конкурстардың дұрыс өткізілуін бақылауды жүзеге асыру;
- 10-1) кандидаттың қойылатын біліктілік талаптарына сай келуі бөлігінде мемлекеттік әкімшілік лауазымға тағайындауға келісу;
- 10-2) мемлекеттік әкімшілік қызметшінің лауазымдық нұсқаулығын әзірлеу мен бекіту тәртібін айқындау;
- 11) мемлекеттік органдардың осы Заңды және өзге де нормативтік құқықтық актілерді бұза отырып қабылдаған шешімдерінің күшін жою туралы ұсыныстар енгізу;
- 12) мемлекеттік қызметшілердің мемлекеттік қызмет туралы заңдардың қолданылу мәселелері бойынша мемлекеттік органдардың немесе лауазымды адамдардың іс-әрекеті мен шешіміне жасалған шағымдарын қарау;
- 13) осы Заң бұзылған жағдайда сотқа жүгіну;
- 14) мемлекеттік қызмет мәселелері жөніндегі халықаралық шарттардың жобаларын дайындауға қатысу;
- 14-1) мемлекеттік органдар көрсететін қызметтердің сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу;
- 15) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде көзделген өзге де функцияларды жүзеге асыру жүктеледі.

2. Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі органдардың бірыңғай жүйесін уәкілетті орган мен оған бағынысты аумақтық бөлімшелер құрады.

Аумақтық бөлімшелер өз қызметін уәкілетті орган белгілеген құзырет шегінде жүзеге асырады.

2-1. Уәкілетті органның облыстарда, республикалық маңызы бар қалада, астанада тәртіптік кеңестері болады, олар туралы ережені уәкілетті органның ұсынуы бойынша Қазақстан

Республикасының Президенті бекітеді. P990218

3. Уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелерінің шешімдері бұйрықтар нысанында ресімделеді.

Ескерту. 5-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2005.07.08. N 75 (2-1-тармақтың күші 2005 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі; қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); 2011.07.05 N 452-IV (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізілетін) Заңдарымен.

6-бап. Мемлекеттік органдардың кадр қызметі

Мемлекеттік органдардың кадр қызметі өз құзыреті шегінде:

1) мемлекеттік органдардың мемлекеттік қызметшілердің мемлекеттік қызмет өткеруіне байланысты шешімдерін ресімдейді, қызметшілердің жеке істерін жүргізеді, мемлекеттік қызметшілердің еңбек кітапшаларына (қызмет ету тізімдеріне) қажетті жазбалар енгізеді;

2) мемлекеттік қызметшілердің заңда белгіленген шектеулерді қабылдауы туралы келісімін жазбаша нысанда белгілейді (өзіне қабылдаған шектеулерді бұзған жағдайда құқықтық салдарлар туралы хабардар етеді);

3) мемлекеттік қызметшілерге олардың құқықтық жағдайының мәселелері жөнінде ақыл-кеңес береді, мемлекеттік қызметте болумен байланысты шектеулердің сақталуын бақылайды;

4) уәкілетті органға ұсыну үшін бос лауазымдар тізімін, бос лауазымдарды толтыру жөнінде өтінімдер және өзге де қажетті ақпарат дайындайды;

5) мемлекеттік қызметшілерді оқытуды, қайта даярлауды (қайта мамандандыруды) және олардың біліктілігін арттыруды ұйымдастырады;

6) заңдарда белгіленген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

2-тарау. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық жағдайы

7-бап. Мемлекеттік қызметшілердің қызметін саралау

1. Мемлекеттік қызметшілер лауазымдарының құрамына мемлекеттік қызметшілердің саяси және әкімшілік лауазымдары кіреді.

2. Саяси лауазымдарға:

1) Қазақстан Республикасының Президенті тағайындайтын мемлекеттік саяси қызметшілер, олардың орынбасарлары; (РҚАО-ның ескертуі: қараңыз U020828)

2) Қазақстан Республикасы Парламентінің Палаталары және Парламент Палаталарының Төрағалары тағайындайтын және сайлайтын мемлекеттік саяси қызметшілер, олардың орынбасарлары;

2-1) Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты жанындағы соттардың қызметін қамтамасыз ету департаментін (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты аппаратын) басқаратын мемлекеттік саяси қызметші, оның орынбасарлары;

3) Конституцияға сәйкес Президент пен Үкіметтің өкілдері болып табылатын мемлекеттік саяси қызметшілер;

4) орталық атқарушы органдарды басқаратын мемлекеттік саяси қызметшілер (басшылар) олардың орынбасарлары атқаратын лауазымдар жатады. (РҚАО-ның ескертуі: қараңыз U990317)

Саяси лауазымдарға Қазақстан Республикасының Президенті белгілейтін өзге лауазымдар да жатқызылуы мүмкін.

3. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер үшін лауазымдар санаттары белгіленеді. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер лауазымдарының санаттар бойынша тізілімін уәкілетті органның ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

4. Мемлекеттік саяси қызметшілер үшін лауазым санаттары белгіленбейді.

Ескерту. 7-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2007.07.27 N 315, 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

8-бап. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтары

Мемлекеттік қызметшінің:

- 1) Республиканың азаматтарына Қазақстан Республикасының Конституциясымен және заңдарымен кепілдік берілетін құқықтар мен бостандықтарды пайдалануға;
- 2) өз өкілеттігі шегінде мәселелерді қарауға және олар бойынша шешімдер қабылдауға қатысуға, тиісті органдар мен лауазымды адамдардың оларды орындауын талап етуге;
- 3) белгіленген тәртіппен лауазымдық міндеттерді орындау үшін қажетті ақпарат пен материалдар алуға;
- 4) лауазымдық міндеттерді атқару үшін белгіленген тәртіппен меншік нысандарына қарамастан, ұйымдарда болуға;
- 5) басшыдан мемлекеттік қызметшінің атқаратын лауазымына сәйкес қызметтік өкілеттік міндеттері мен көлемін дәл белгілеуді талап етуге;
- 6) жеке басының қадір-қасиетінің құрметтелуіне, басшылар, өзге де лауазымды адамдар және азаматтар тарапынан өзіне әділ және құрметпен көзқарас жасалуына;
- 7) өзі атқаратын лауазымға жұмыс сапасына, тәжірибесіне және осы Заңда белгіленген өзге де негіздерге қарай ынталандырылуына және еңбегіне ақы төленуіне;
- 8) тиісті бюджет қаражаты есебінен қайта даярлануға (қайта мамандануға) және біліктілігін арттыруға;
- 9) өзінің мемлекеттік қызмет өткеруіне қатысты материалдармен кедергісіз танысуға, қажет болған жағдайларда жеке түсініктеме беруге;
- 10) біліктілігі мен қабілеті, өзінің қызметтік міндеттерін адал орындауы ескеріле отырып, қызметі бойынша жоғарылауға;
- 11) қызметшінің пікірінше негізсіз айып тағылған жағдайда қызметтік тексеру жүргізілуін талап етуге; (РҚАО-ның ескертуі: қараңыз U990321)
- 12) еңбегінің қорғалуына, денсаулығының сақталуына, қауіпсіз және жоғары өнімді жұмыс істеуі үшін қажетті еңбек жағдайына;
- 13) әлеуметтік және құқықтық қорғалуға;
- 14) мемлекеттік қызметтен өз қалауы бойынша босауға;
- 15) зейнетақымен және әлеуметтік қамсыздандырылуға;
- 16) жоғары тұрған мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдарға мемлекеттік қызметті жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізуге құқығы бар. (РҚАО-ның ескертуі: қараңыз V001202)

9-бап. Мемлекеттік қызметшілердің негізгі міндеттері

1. Мемлекеттік қызметшілер:

- 1) Республиканың Конституциясы мен заңдарын сақтауға;
- 2) Қазақстан Республикасының Президенті бекіткен тәртіппен мемлекеттік қызметшінің антын беруге;
- 3) азаматтар мен заңды тұлғалар құқықтарының, бостандықтары мен заңды мүдделерінің сақталуын және қорғалуын қамтамасыз етуге, заңдарда белгіленген тәртіп пен мерзімде азаматтардың өтініштерін қарауға, олар бойынша қажетті шаралар қолдануға;
- 4) өзіне берілген құқықтар шегінде және қызмет міндеттеріне сәйкес өкілеттігін жүзеге асыруға;
- 5) мемлекеттік тәртіп пен еңбек тәртібін сақтауға;
- 6) өзіне заңда белгіленген шектеулерді қабылдауға;
- 7) заңдарда белгіленген қызметтік әдеп нормаларын сақтауға;

8) басшылардың бұйрықтары мен өкімдерін, жоғары тұрған органдар мен лауазымды адамдардың өз өкілеттігі шегінде шығарған шешімдері мен нұсқауларын орындауға;

9) мемлекеттік құпияларды және заңмен қорғалатын өзге де құпияны сақтауға, оның ішінде мемлекеттік қызметті тоқтатқаннан кейін де, заңмен белгіленген белгілі бір уақыт ішінде, ол жөнінде қолхат бере отырып сақтауға;

10) қызметтік міндеттерін атқару кезінде алған, азаматтардың жеке өмірін, ар-намысын және қадір-қасиетін қозғайтын мәліметтерді құпия сақтауға және олардан, заңдарда көзделген жағдайларды қоспағанда, мұндай ақпарат беруді талап етпеуге;

11) мемлекеттік меншіктің сақталуын қамтамасыз етуге;

12) алып тасталды - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

12-1) өздеріне мәлім болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы өздері жұмыс істейтін мемлекеттік орган басшылығының назарына немесе құқық қорғау органдарына дереу хабарлауға;

13) қызметтік міндеттерін тиімді атқару үшін өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыруға міндетті.

2. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің осы Заңда белгіленген негізгі міндеттерінен туындайтын нақты міндеттері біліктілік талаптар негізінде айқындалады және қызметтік нұсқаулықтарда көрсетіледі.

Қызметтік нұсқаулықтарды мемлекеттік органның басшысы бекітеді, ол осы өкілеттіктерді жауапты хатшыға, мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына беруге құқылы.

Ескерту. 9-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2009.12.07 N 222-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз), 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 2011.07.05 N 452-IV (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізілетін) Заңдарымен. Заңдарымен.

10-бап. Мемлекеттік қызметте болуға байланысты шектеулер

1. Мемлекеттік қызметшінің:

1) өкілді органдардың депутаты болуға;

2) педагогтік, ғылыми және өзге де шығармашылық қызметті қоспағанда, басқа да ақылы қызметпен айналысуға;

3) кәсіпкерлік қызметпен айналысуға, соның ішінде, егер коммерциялық ұйымды басқаруға тікелей қатысу Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес оның қызметтік міндетіне кірмейтін болса, егер "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" Қазақстан Республикасының Заңында өзгеше белгіленбесе, ұйымдық-құқықтық нысанына қарамастан, коммерциялық ұйымды басқаруға қатысуға;

4) үшінші тұлғалардың істері бойынша өзі қызмет істейтін не өзіне тікелей бағынысты немесе өзінің бақылауындағы мемлекеттік органда өкіл болуға;

5) өзінің қызметтік іс-әрекетін материалдық-техникалық, қаржылық және ақпараттық қамтамасыз ету құралдарын, басқа да мемлекеттік мүлік пен қызметтік ақпаратты қызметтік емес мақсатта пайдалануға;

6) ереуілдерді қоса алғанда, мемлекеттік органдардың қалыпты жұмыс істеуіне және қызметтік міндеттерді орындауға кедергі келтіретін әрекеттерге қатысуға;

7) лауазымдық өкілеттігін орындауға байланысты азаматтар мен заңды тұлғалар көрсететін қызметті жеке мақсатына пайдалануға құқығы жоқ.

2. Мемлекеттік қызметші қызметке кіріскеннен кейін бір ай ішінде коммерциялық ұйымдардың жарғылық капиталындағы өзінің меншігіндегі үлесті (акциялар пакеттерін) және пайдаланылуы табыс табуға әкелетін өзге де мүлікті мемлекеттік қызмет өткеру уақытына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сенімгерлік басқаруға беруге міндетті, бұған осы адамға заңды түрде тиесілі ақша, сондай-ақ мүліктік жалдауға берілген мүлік қосылмайды. Мүлікті сенімгерлік басқару шарты нотариалды куәландырылуға жатады. Мемлекеттік қызметші мүлікті сенімгерлік басқару шартының нотариат куәландырған көшірмесін нотариат куәландырған күнінен бастап он күн мерзімде

жұмыс орны бойынша кадр қызметіне береді. Мемлекеттік қызметшілердің мүлікті сенімгерлік басқаруға беру қағидаларын Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшелерін, Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің Төрағасы мен мүшелерін қоспағанда, мемлекеттік қызметшілердің өздеріне тиесілі облигацияларды, ашық және аралық инвестициялық пай қорларының пайларын сенімді басқаруға бермеуіне болады.

Мемлекеттік қызметшінің сенімгерлік басқаруға берілген мүліктен кіріс алуға құқығы бар.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшелерін, Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің Төрағасы мен мүшелерін қоспағанда, мемлекеттік қызметшілер тұрғын үйлерін мүліктік жалдауға беруге құқылы.

2-1. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Төрағасы мен оның орынбасарлары аталған лауазымдарға тағайындалған күндерінен бастап бір ай мерзімде өздеріне тиесілі инвестициялық қорлардың пайларын, облигацияларды және коммерциялық ұйымдардың акцияларын сенімгерлік басқаруға беруге және оларды сенімгерлік басқаруға арналған, нотариат куәландырған шарттың көшірмесін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кадр қызметіне ұсынуға міндетті.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Төрағасы мен оның орынбасарлары инвестициялық қорлардың пайларын, облигацияларды, коммерциялық ұйымдардың акцияларын сатып алуға құқылы емес.

3. Заңдарда көзделген жағдайларды қоспағанда, мемлекеттік қызметшіге өзінің жақын туыстары ата-аналары, балалары, бала асырап алушылар, асырап алған балалар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері, аталары, әжелері, немерелері) немесе ері (зайыбы) атқаратын қызметке тікелей бағынысты лауазым атқаруына болмайды.

3-1. Мемлекеттік қызметшілердің жақын туыстары мен жекжаттарына (жұбайлардың аға-інілеріне, апа-сіңлілеріне, ата-аналары мен балаларына) қатысты лауазымдық өкілеттіктерін жүзеге асыруына Қазақстан Республикасының заң актілерімен шектеулер көзделуі мүмкін.

4. Мемлекеттік қызметке:

1) белгіленген тәртіппен әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілеті шектеулі деп танылған;

2) сот белгілі бір мерзім ішінде мемлекеттік лауазымдар атқару құқығынан айырған;

3) біліктілік талаптарында тиісті қызметтерді атқару үшін денсаулық жағдайына арнаулы талаптар белгіленген реттерде медициналық мекеменің қорытындысына сәйкес лауазымдық өкілеттікті орындауға кедергі келтіретін науқасы бар;

4) өзінің мәртебесін және соған негізделген беделін жеке басылық, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерге пайдалануға алып келуі ықтимал әрекеттерге жол бермеу мақсатында өзіне заңмен белгіленген шектеулерді қабылдаудан бас тартқан;

5) жұмыстан босату түріндегі тәртіптік жазаны қоспағанда, мемлекеттік қызметке кірер алдында үш жыл ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылған;

6) мемлекеттік қызметке кірер алдында бір жыл ішінде қасақана құқық бұзушылығы үшін сот тәртібімен әкімшілік жаза қолданылған;

6-1) мемлекеттік қызметке кіргенге дейін үш жыл ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін сот тәртібімен әкімшілік жаза қолданылған;

6-2) сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған;

6-3) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін жұмыстан босатылған;

7) мемлекеттік қызметке кіру уақытына өтелмеген немесе заңда белгіленген тәртіппен алынбаған соттылығы бар;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау нысанасына арнайы тексеруден өтпеген;

9) ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамында қылмыс жасаған;

ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамындағы қылмыс туралы оған қатысты қылмыстық істі қылмыстық қудалау органы немесе сот тоқтатқан не Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі Ерекше бөлімінің тиісті бабында көзделген бас бостандығынан айыру түріндегі жазаның төменгі шектегі мерзімі

өткенге дейін ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық іс қозғаудан қылмыстық қудалау органы бас тартқан адамды қабылдауға болмайды.

5. Алып тасталды - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. 10-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2003.09.25 N 484, 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.07.21 N 308, 2009.12.07 N 222-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз), 2009.12.08 N 226-IV (2010.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі), 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2011.11.29 N 502-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.07.05 N 30-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

3-тарау. Мемлекеттік қызметке кіру

11-бап. Мемлекеттік саяси қызметке кіру

Мемлекеттік саяси қызметшілердің мемлекеттік қызметке кіруі тағайындау не сайлау негізінде , сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген басқа да реттерде, тәртіп пен жағдайларда жүзеге асырылады.

Ескерту. 11-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.

12-бап. Мемлекеттік әкімшілік қызметке кіру құқығы

1. Қазақстан Республикасы азаматтарының мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға құқығы бар.

Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасу, осы Заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, конкурстық негізде жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік қызметшінің мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуы ол тиісті бос тұрған лауазымға қойылатын біліктілік талаптарына сай келген жағдайда, мемлекеттік қызметшінің және уәкілетті органның немесе оның аумақтық бөлімшесінің келісімімен конкурстық іріктеусіз ауысу тәртібімен жүзеге асырылуы мүмкін.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін мемлекеттік қызметшіге әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының орындалуы аяқталған күннен бастап бір жыл ішінде немесе оның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін алынбаған тәртіптік жазасы болған жағдайда, ауыстыру тәртібімен мемлекеттік әкімшілік қызметке орналасуына жол берілмейді.

3. Өз өкілеттігін доғарған, теріс себептермен доғарғандарын қоспағанда, өз өкілеттігін кемінде алты ай орындаған және қойылатын біліктілік талаптарына сай келетін Парламент депутаттарының, тұрақты негізде жұмыс істейтін мәслихат депутаттарының, мемлекеттік саяси қызметшілердің, судьялардың мемлекеттік әкімшілік лауазымға конкурстық іріктеусіз орналасу құқығы бар. Парламент депутаттарының, тұрақты негізде жұмыс істейтін мәслихат депутаттарының, мемлекеттік саяси қызметшілердің, судьялардың мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасу тәртібін Қазақстан Республикасының Президенті айқындайды.

4. Мемлекеттік қызметке кіру кезінде жынысына, нәсіліне, қай ұлтқа жататынына, тіліне, әлеуметтік тегіне, мүліктік жағдайына, тұрғылықты жеріне, дінге қатынасына, сеніміне, қоғамдық бірлестіктерге қатыстылығына және кез келген өзге де мән-жайларға қарай қандай да болсын тікелей немесе жанама шектеулер белгілеуге жол берілмейді.

5. Осы Заңда белгіленген жағдайларды қоспағанда, конкурстық іріктеуден өтпеген азаматтарды мемлекеттік әкімшілік қызметке қабылдаған лауазымды адам осы Заңның 28-бабында белгіленген тәртіппен жауапқа тартылады.

Ескерту. 12-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2009.12.07 N 222-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б.

қараңыз), 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

13-бап. Мемлекеттік қызметке кіру кезінде қойылатын талаптар

1. Мемлекеттік қызметке кіретін адамдар мынадай талаптарға:

- 1) Қазақстан Республикасының азаматы болуға;
- 2) егер Республиканың заңдарында тиісті лауазымдар жөнінде өзгеше белгіленбесе, жасы он сегіз жастан кем болмауға;
- 3) қажетті білімі, кәсіби даярлық деңгейі болуға және белгіленген біліктілік талаптарына сәйкес келуге тиіс.

2. Азамат мемлекеттік қызметке кірген кезде салық қызметі органдарына өзі алған табысы мен өзіне меншік құқығымен тиесілі, салық салу объектісі болып табылатын мүлкі туралы мәліметтерді табыс етуге міндетті.

3. Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасу азаматтар міндетті арнайы тексеруден өткеннен кейін жүзеге асырылады.

4. Мемлекеттік саяси қызметке кіру үшін қойылатын қосымша талаптарды Қазақстан Республикасының Президенті айқындайды.

5. Мемлекеттік әкімшілік лауазымдарға қойылатын біліктілік талаптарын мемлекеттік органдар лауазымдар санаттарына қойылатын үлгі біліктілік талаптары негізінде әзірлейді және бекітеді.

Ескерту. 13-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.

14-бап. Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға арналған конкурс

1. Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға арналған конкурс Қазақстан Республикасы азаматтарының мемлекеттік қызметке тең қол жеткізу құқығын қамтамасыз етеді.

2. Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға арналған конкурсты өткізудің шарттары мен тәртібін, оның ішінде конкурстық комиссия құру тәртібін уәкілетті орган белгілейді.

3. Конкурсты бос лауазымдар бар мемлекеттік орган не Қазақстан Республикасы Президентінің шешімі бойынша уәкілетті орган конкурс өткізу туралы мемлекеттік тілде және орыс тілінде хабарландыру жарияланғаннан кейін өткізеді.

Конкурс орталық мемлекеттік органдар мен олардың аумақтық бөлімшелерінде және ведомстволарда өткізілген кезде хабарландырулар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағына таралатын мерзімді баспасөз басылымдарында жарияланады. Жергілікті мемлекеттік органдарда конкурс өткізу туралы хабарландырулар тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік аумағына таралатын мерзімді баспасөз басылымдарында жарияланады.

3-1. Егер конкурс белгілі бір жұмыс мерзімімен бос тұрған орынға өткізілетін болса, онда жасалғалы отырған еңбек шартының жағдайы конкурсты өткізу туралы хабарландыруда көрсетілуге тиіс.

4. Конкурсқа Қазақстан Республикасының барлық азаматтарының қатысуға құқығы бар.

5. **Алынып тасталды - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.**

6. Конкурстық комиссияның шешімі мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға не мұндай лауазымға кіруге бас тартылуға негіз болып табылады.

7. Конкурстық комиссияның оң қорытындысын алған конкурсқа қатысушылардың мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасуға құқығы бар.

8. Тағайындауға құқығы бар адам жарияланған лауазымға конкурстық комиссияның оң қорытындысын алған қатысушыны қабылдауға міндетті. Бұл орайда мемлекеттік қызметке кіру үшін заңдарда көзделген талаптар сақталуға тиіс.

9. Конкурстық комиссияның оң қорытындысын алмаған, бірақ ол мемлекеттік қызмет үшін

ұсынған конкурсқа қатысушылар уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері құратын кадрлар резервіне тіркелуі мүмкін.

10. Кадрлар резервіне тіркелген конкурсқа қатысушылар оларды тіркеу күнінен бастап бір жыл ішінде қосымша конкурстан өтпестен тиісті мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналаса алады.

11. Конкурстық комиссияның шешіміне Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен шағым жасауға болады.

Ескерту. 14-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2001.06.04 N 204, 2003.03.11 N 393, 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

4-тарау. Мемлекеттік қызмет өткеру және қызметтік мансап

15-бап. Мемлекеттік әкімшілік лауазымға кіру кезіндегі сынақ

1. Мемлекеттік әкімшілік қызметке алғаш рет немесе қызметін тоқтатқаннан кейін жаңадан қабылданған, сондай-ақ жоғары дәрежелі санаттағы мемлекеттік әкімшілік лауазымға қабылданған азамат үшін үш айға дейінгі мерзімге сынақ белгіленуі мүмкін.

2. Мемлекеттік әкімшілік қызметші дәлелді себептермен қызметте болмаған кезең сынақ мерзіміне есептелмейді.

3. Мемлекеттік әкімшілік қызметші сынақ нәтижесі қанағаттанғысыз болған жағдайда уәкілетті органмен немесе оның аумақтық бөлімшесімен келісе отырып, сынақ, мерзімінен өтпеген адам ретінде жұмыстан шығарылуы мүмкін.

4. Егер сынақ мерзімі өтіп, мемлекеттік әкімшілік қызметші мемлекеттік қызметті жалғастыра берсе, ол сынақтан өткен болып саналады және сынақ мерзімі мемлекеттік қызмет стажына есептеледі. Одан кейінгі жұмыстан босатуға Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген негіздер бойынша ғана жол беріледі.

Ескерту. 15-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

16-бап. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілерді аттестаттау

Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер олардың кәсіби даярлығы, құқықтық мәдениеті, азаматтармен жұмыс істеу қабілеті деңгейін анықтау мақсатында аттестаттаудан өтеді. Мемлекеттік органдарда кемінде 20 жыл жұмыс стажы бар мемлекеттік әкімшілік қызметшілер тестілеуге жатпайды. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілерді аттестаттауды жүргізудің тәртібі мен талаптарын уәкілетті органның ұсынуы бойынша Республика Президенті бекітеді.

Ескерту. 16-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

17-бап. Жұмыс уақыты

1. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің жұмыс уақытының ұзақтығы осы Заңда көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып, Қазақстан Республикасының еңбек заңдарына сәйкес белгіленеді.

2. Тұтас алғанда мемлекеттік органның немесе оның жекелеген бөлімшелерінің қалыпты (үздіксіз) жұмысы әрі қарай жедел атқарылуына байланысты болатын шұғыл және күні бұрын болжанбаған жұмысты орындау үшін орган басшысының не жауапты хатшының немесе Қазақстан Республикасының Президенті айқындайтын өзге де лауазымды адамның жазбаша өкімі бойынша жұмысы Республиканың еңбек заңдарына сәйкес өтелетін, демалыс және мереке күндері қызметке келуге

міндетті жекелеген мемлекеттік әкімшілік қызметшілер тартылуы мүмкін.

Ескерту. 17-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

18-бап. Іссапарлар кезіндегі кепілдіктер мен өтемақылар

1. Мемлекеттік қызметшілерге Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейтін тәртіппен қызметтік, оның ішінде шет мемлекеттерге, іссапарларға арналған шығындары өтеледі.

Мемлекеттік қызметшілерге Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген іссапарда болған уақытына тәулікақы алуға, көздеген жеріне барып-қайту жөніндегі шығындарға, тұрғын үй-жай жалдау жөніндегі шығындарға кепілдіктер мен құқығы тиесілі болады.

2. Іссапарға жіберілген мемлекеттік қызметшілердің іссапардың бүкіл уақыты бойы жұмыс орны (қызметі) мен орташа жалақысы сақталады.

Ескерту. 18-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.

18-1-бап. Ротация

Мемлекеттік қызметте мемлекеттік саяси қызметшілерді ротациялау жүзеге асырылуы мүмкін. Мемлекеттік саяси қызметшілерді ротациялаудың тәртібі мен шарттарын уәкілетті органның ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Президенті айқындайды.

Ескерту. 18-1-баппен толықтырылды - ҚР 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

18-2-бап. Мүдделер қақтығысы

1. Егер мүдделер қақтығысы бар болса, мемлекеттік қызметшінің лауазымдық өкілеттіктерді жүзеге асыруына тыйым салынады.

2. Мемлекеттік қызметші мүдделер қақтығысын болғызбау және оны реттеу бойынша шаралар қабылдауға тиіс.

3. Туындаған мүдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы өзіне белгілі болған сәтте мемлекеттік қызметші өзінің тікелей басшысына немесе мемлекеттік органның басшылығына бұл туралы жазбаша түрде хабарлауға міндетті.

Тікелей басшысы немесе мемлекеттік органның басшылығы мемлекеттік қызметшінің өтініші бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде, мүдделер қақтығысын болғызбау және оны реттеу бойынша уақтылы шаралар қабылдауға, оның ішінде:

1) оған байланысты мүдделер қақтығысы туындаған немесе туындауы мүмкін мәселе бойынша мемлекеттік қызметшінің лауазымдық міндеттерін атқаруды басқа адамға тапсыруға;

2) мемлекеттік қызметшінің лауазымдық міндеттерін өзгертуге;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік қызметшінің келісімі бойынша оны басқа лауазымға ауыстыруға тиіс.

4. Мемлекеттік қызметші, оның тікелей басшысы және мемлекеттік органның басшылығы өздеріне белгілі болған мүдделер қақтығысы жағдайларын болғызбау және оны реттеу бойынша шаралар қабылдамағаны үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

Ескерту. Заң 18-2-баппен толықтырылды - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

19-бап. Мемлекеттік қызмет өткерудің өзге де мәселелері

Мемлекеттік қызметтен өтудің осы Заңмен реттелмеген өзге де мәселелері Қазақстан

Республикасының заң актілерімен, уәкілетті органның ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Президенті бекітетін Мемлекеттік қызмет өткеру тәртібі туралы ережемен реттеледі.

Ескерту. 19-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.

20-бап. Мемлекеттік қызметтің кадрлар резерві

1. Мемлекеттік саяси және әкімшілік лауазымдарға орналасу үшін мемлекеттік қызметтің кадрлар резерві қалыптастырылады.

2. Кадрлар резервін қалыптастыру және олармен жұмысты ұйымдастыру тәртібі уәкілетті органның ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Президенті бекітетін Мемлекеттік қызметтің кадрлар резерві туралы ережемен реттеледі.

Ескерту. 20-бап жаңа редакцияда - ҚР 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

5-тарау. Мемлекеттік қызметшілерді қамсыздандыру

21-бап. Мемлекеттік қызметшілердің еңбегіне ақы төлеу

1. Мемлекеттік қызметшілердің еңбегіне төленетін ақы қызметтік міндеттерін сөзсіз және тиянақты атқаруы үшін жеткілікті материалдық жағдайды қамтамасыз етуге, мемлекеттік органдарды білікті және тәжірибелі кадрлармен жасақтауға жәрдемдесуге, олардың адал да бастамашыл еңбегін ынталандыруға тиіс.

2. Мемлекеттік саяси қызметшілердің еңбегіне ақы төлеу жүйесін Қазақстан Республикасының Президенті белгілейді.

Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің еңбегіне ақы төлеу Қазақстан Республикасының Президенті бекітетін Еңбекке ақы төлеудің бірыңғай жүйесі негізінде жүзеге асырылады.

3. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің жалақысы республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражаты есебінен төленеді.

4. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің жалақысы мен оларға төленетін басқа да төлемдер Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен индекстелуге тиіс.

Ескерту. 21-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2012.07.05 N 30-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

22-бап. Мемлекеттік қызметшілердің демалысы

1. Мемлекеттік қызметшілерге сауықтыру үшін екі лауазымдық айлықақысы мөлшерінде жәрдемақы төленіп, ұзақтығы отыз күнтізбелік күнге ақы төленетін жыл сайынғы демалыс беріледі.

2. Мемлекеттік қызметшілердің қалауы бойынша жыл сайынғы ақы төленетін демалыс оларға бөліп-бөліп берілуі мүмкін.

3. Мемлекеттік қызметшіге жалақысы сақталмайтын демалыс берілуі мүмкін.

4. Мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік орган басшысының не жауапты хатшының немесе Қазақстан Республикасының Президенті айқындайтын өзге де лауазымды адамның шешімі бойынша жыл сайынғы немесе қосымша демалыстан шақыртылып алынуы мүмкін. Пайдаланылмаған демалыстың қалған бөлігі мемлекеттік қызметшіге тиісті жылдың басқа кез келген уақытында беріледі не келесі жылғы демалысына қосылады.

5. Мемлекеттік әкімшілік қызметші ауыстырылған жағдайда не мемлекеттік саяси қызметшінің басқа мемлекеттік лауазымға тағайындалуына байланысты, егер мемлекеттік қызметші бұрынғы жұмыс орнында демалысын пайдаланбаған болса, жаңа жұмыс орнындағы ақы төленетін жыл сайынғы демалысы

Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген мерзімі аяқталғанға дейін берілуі мүмкін.

Ескерту. 22-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-бап. Мемлекеттік қызметшілерді көтермелеу

1. Мемлекеттік қызметшілер лауазымдық міндеттерін үлгілі орындағаны, мінсіз мемлекеттік қызметі, ерекше маңызды және күрделі тапсырмаларды орындағаны үшін және жұмыстағы басқа да жетістіктері үшін:

- 1) біржолғы ақшалай сыйақы беру;
- 2) алғыс жариялау;
- 3) бағалы сыйлықтармен марапаттау;

4) сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген көтермелеудің өзге де нысандары арқылы көтермеленуі мүмкін.

2. Мемлекеттік қызметшілер ерекше еңбек сіңіргені үшін Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапатталады.

24-бап. Мемлекеттік қызметшілерді әлеуметтік қорғау шаралары

1. Мемлекеттік қызметшілер Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіп бойынша тұрғын үймен қамтамасыз етіледі.

2. Тұрғын үй жағдайын жақсартуға мұқтаж мемлекеттік қызметшілерге жеке тұрғын үй құрылысы үшін жер учаскесі тегін беріледі. Жер учаскесін беру шарттарын Республика Үкіметі белгілейді.

3. Мемлекеттік қызметшілер және олармен бірге тұратын отбасы мүшелері белгіленген тәртіппен тиісті мемлекеттік денсаулық сақтау мекемелерінде медициналық қызмет көрсетуді пайдаланады.

4. Мемлекеттік орган таратылған немесе қайта ұйымдастырылған жағдайда мемлекеттік әкімшілік қызметшілер жаңадан құрылған не басқа мемлекеттік органда өздерінің біліктілігіне сай жұмыспен қамтамасыз етіледі. Мемлекеттік әкімшілік қызметші жұмысқа орналасудан бас тартқан жағдайда, ол Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жұмыстан босатылады. Бұл орайда мемлекеттік органдарда кемінде үш жыл жұмыс стажы бар мемлекеттік әкімшілік қызметшілерге төрт орташа айлық жалақысы мөлшерінде жұмыстан шығу жәрдемақысы төленеді.

Мемлекеттік органның штаты (саны) қысқарған жағдайда мемлекеттік қызметшіге мемлекеттік органдардағы жұмыс стажы үш жылдан кем болмаған кезде төрт орташа айлық жалақысы мөлшерінде шығу жәрдемақысын төлеу жүргізіледі.

5. Мемлекеттік қызметші қайтыс болған жағдайда оның отбасы мүшелеріне мемлекеттік органдағы соңғы қызмет орны бойынша үш орташа жалақысы мөлшерінде біржолғы жәрдемақы төленеді, бұл орайда жәрдемақының мөлшері Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленгеннен төмен болмауы керек.

Ескерту. 24-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393 Заңымен.

25-бап. Мемлекеттік қызметшілерді зейнетақымен және әлеуметтік қамсыздандыру

Мемлекеттік қызметшілерді зейнетақымен және әлеуметтік қамсыздандыру Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

6-тарау. Мемлекеттік қызметшілердің мемлекеттік қызметті тоқтатуы

26-бап. Мемлекеттік саяси қызметшілердің отставкаға шығуы және қызметтен босатылуы

1. Отставка дегеніміз мемлекеттік саяси қызметшінің тиісті мемлекеттік лауазымдағы міндеттерін атқаруды тоқтатуы, ол оның жазбаша арызы негізінде жүзеге асырылады.

2. Отставканы мемлекеттік саяси қызметшіні осы лауазымға тағайындаған (сайлаған) мемлекеттік орган немесе лауазымды адам қабылдайды немесе одан дәлелді бас тартылады. Отставканы қабылдау немесе одан бас тартылу туралы шешім жазбаша арыз берілген күннен бастап бір ай мерзімде қабылданады. Саяси қызметші отставкадан бас тартылған жағдайда қызметтік өкілеттігін атқаруды жалғастыруға тиіс және оның Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен қызметтен босауға құқығы бар.

3. Мемлекеттік саяси қызметшілер Конституцияда, осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында белгіленген негіздер мен тәртіп бойынша отставкаға шығады.

4. Лауазымдық өкілеттігін өрескел бұзу, мемлекеттік қызметте болуға лайықсыз қылықтар жасау мемлекеттік саяси қызметшінің отставкаға шығуы үшін негіз бола алмайды, қайта жұмыстан босату үшін негіз болады. Мемлекеттік саяси қызметшілерді қызметтен босатудың негіздері мен тәртібін Қазақстан Республикасының Президенті белгілейді.

4-1. Мемлекеттік саяси қызметшілердің мемлекеттік қызметті тоқтатуы үшін:

сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамды немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін бұрын жұмыстан босатылған адамды, сондай-ақ ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамында қылмыс жасаған адамды мемлекеттік қызметке қабылдауы;

ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамындағы қылмыс туралы оған қатысты қылмыстық істі қылмыстық қудалау органы немесе сот тоқтатқан не Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі Ерекше бөлімінің тиісті бабында көзделген бас бостандығынан айыру түріндегі жазаның төменгі шектегі мерзімі өткенге дейін ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық іс қозғаудан қылмыстық қудалау органы бас тартқан адамды мемлекеттік қызметке қабылдауы негіз болып табылады.

5. Осы Заңның 7-бабының 2-тармағында аталған лауазымды адамдар отставкаға шығу құқығы бар лауазымды адамдар және отставкаға шығуға міндетті лауазымды адамдар болып табылады.

Ескерту. 26-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2007.07.21 N 308, 2011.11.29 N 502-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

27-бап. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің мемлекеттік қызметті тоқтатуының негіздері

1. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің мемлекеттік қызметті тоқтатуы үшін:

1) олардың өз тілегі бойынша жұмыстан босату туралы арыз беруі;

1-1) тараптардың өзара келісуі бойынша еңбек шартын жасасу жолымен олардың мемлекеттік қызметте болу мерзімін жыл сайын ұзарту құқығымен Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген зейнеткерлік жасқа толуы;

2) еңбек шарты мерзімінің бітуі не Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген негіздер бойынша келісім-шарттың бұзылуы;

3) мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің өз табысы мен мүлкі туралы көрінеу жалған мәлімет беруі;

- 4) осы Заңда белгіленген міндеттер мен шектеулерді сақтамауы;
- 5) меншік құқығымен тиесілі мүлікті сенім білдірілген басқаруға бермеуі;
- 6) Қазақстан Республикасының азаматтығын жоғалтуы;
- 7) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығын жасауы;
- 7-1) соттың айыптау үкімінің заңды күшіне енуі;

7-2) сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамды немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін бұрын жұмыстан босатылған адамды, сондай-ақ ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамында қылмыс жасаған адамды мемлекеттік әкімшілік қызметке қабылдауы;

ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамындағы қылмыс туралы оған қатысты қылмыстық істі қылмыстық қудалау органы немесе сот тоқтатқан не Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі Ерекше бөлімінің тиісті бабында көзделген бас бостандығынан айыру түріндегі жазаның төменгі шектегі мерзімі өткенге дейін ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық іс қозғаудан қылмыстық қудалау органы бас тартқан адамды мемлекеттік әкімшілік қызметке қабылдауы;

7-3) сыбайлас жемқорлық қылмыс жасағаны үшін ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық істі тоқтатуы, сондай-ақ ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамындағы қылмыс туралы қылмыстық істі қылмыстық қудалау органының немесе соттың тоқтатуы не Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі Ерекше бөлімінің тиісті бабында көзделген бас бостандығынан айыру түріндегі жазаның төменгі шектегі мерзімі өткенге дейін ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық іс қозғаудан қылмыстық қудалау органының бас тартуы;

7-4) мемлекеттік қызметке кіру кезінде мемлекеттік қызметке қабылдаудан бас тарту үшін негіз болуы мүмкін көрінеу жалған құжаттар мен мәліметтерді беруі;

7-5) мемлекеттік лауазымға тағайындалу кезінде осы Заңда белгіленген талаптарға сәйкес келмеуі;

8) осы Заңда белгіленген жағдайларды қоспағанда, мемлекеттік әкімшілік лауазымды конкурстан тыс атқаруы;

9) аттестаттаудың теріс нәтижелері;

9-1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталу нысанасына арнайы тексерудің теріс нәтижелері;

10) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де негіздемелер негіз болып табылады.

1-1. Осы баптың 1-тармағының 3), 4), 5), 7), 7-1), 7-2), 7-3), 7-4) тармақшаларына сәйкес жұмыстан босатылған адамдар теріс себептермен босатылған болып танылады.

2. Мемлекеттік әкімшілік қызметшілерді босатуды мемлекеттік органның мемлекеттік әкімшілік лауазымға қабылдауға құқығы бар тиісті лауазымды адамы Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жүргізеді.

3. Қызметтен заңсыз босатылған жағдайда мемлекеттік әкімшілік қызметшінің уәкілетті органға шағымдануға, сондай-ақ өзінің құқықтары мен бостандықтарын сот арқылы қорғауға құқығы бар.

4. Мемлекеттік саяси қызметшілердің ауысуы мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің жаңадан тағайындалған мемлекеттік саяси қызметшілердің бастамасы бойынша атқарып отырған лауазымдағы мемлекеттік қызметті тоқтатуы үшін негіз бола алмайды.

Ескерту. 27-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2005.07.08 N 75 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2007.05.15 N 253, 2007.07.21 N 308, 2009.12.07 N 222-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-6. қараңыз), 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2011.11.29 N 502-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

7-тарау. Мемлекеттік қызмет туралы заңдарды бұзу үшін жауаптылық

28-бап. Мемлекеттік қызметшілердің жауаптылығы

1. Мемлекеттік қызметшілердің өзіне жүктелген міндеттерді орындамағаны және тиісінше орындамағаны, теріс себептермен жұмыстан босатуға әкеп соғатын тәртіптік теріс қылық жасаған адамдарды өз еркімен жұмыстан босатқаны, мүдделер қақтығысын болғызбау және оны реттеу бойынша шаралар қабылдамағаны, лауазымдық өкілеттігін асыра пайдаланғаны, мемлекеттік және еңбек тәртібін бұзғаны үшін, сондай-ақ осы Заңда белгіленген, мемлекеттік қызметте болуға байланысты шектеулерді сақтамағаны үшін мемлекеттік қызметшіге тәртіптік жазалар:

- 1) ескерту;
- 2) сөгіс;
- 3) қатаң сөгіс;
- 4) қызметке сәйкес еместігі туралы ескерту;
- 4-1) қызметін төмендету;
- 5) атқаратын қызметінен босату қолданылуы мүмкін.

1-1. Мемлекеттік қызметшіге сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тәртіптік жазаның мынадай түрлері:

- 1) қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту;
- 2) лауазымын төмендету;
- 3) атқаратын қызметінен босату қолданылады.

Қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту түріндегі тәртіптік жаза лауазымын төмендету түрінде тәртіптік жаза қолдану мүмкін болмаған кезде қолданылады.

Лауазымын төмендету түріндегі тәртіптік жаза төмен тұрған бос мемлекеттік лауазым болған және мемлекеттік қызметші осы лауазымға белгіленген біліктілік талаптарына сәйкес келген кезде қолданылады.

Атқаратын қызметінен босату түріндегі тәртіптік жаза сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнамада көзделген негіздер бойынша қолданылады.

2. Тәртіптік жазаны:

- 1) лауазымдық өкілеттігіне сәйкес осындай құқығы бар адамдар қолданады;
- 2) нақ сол теріс қылық үшін қайтадан қолдануға болмайды;
- 3) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен белгіленетін тәртіппен қолданады.

3. Тәртіптік лайықсыз әрекетке жол берген мемлекеттік әкімшілік қызметшіні оны тағайындаған басшы белгіленген тәртіппен жауаптылығы туралы мәселе шешілгенге дейін лауазымдық міндеттерін атқарудан уақытша шеттетуі мүмкін.

4. Мемлекеттік қызметші өз іс-әрекетінің заңсыздығы үшін жауап береді. Атқару үшін алынған өкімнің заңдылығына күмәнданған жағдайда бұл жөнінде ол өзінің тікелей басшысына және өкімді берген басшыға жазбаша нысанда дереу хабарлауға тиіс. Лауазымы бойынша жоғары тұрған басшы аталған өкімді жазбаша растаған жағдайда мемлекеттік қызметші, егер оны орындау қылмыстық жазалануға тиіс әрекеттерге әкеп соқпайтын болса, оны орындауға міндетті. Мемлекеттік қызметшінің заңсыз өкімді орындауының салдары үшін осы өкімді растаған басшы жауап береді.

5. Мемлекеттік қызметшілер қылмыс және өзге де құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген негіздер мен тәртіп бойынша тиісінше қылмыстық, әкімшілік, материалдық жауапты болады.

Ескерту. 28-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2003.03.11 N 393, 2003.09.25 N 484, 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

28-1-бап. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды және сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын

құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін тәртіптік жаза қолдану мерзімдері

1. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды немесе сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін тәртіптік жаза теріс қылық анықталған күннен бастап үш айдан кешіктірілмей қолданылады және жазаны теріс қылық жасалған күннен бастап бір жылдан кешіктіріп қолдануға болмайды.

2. Қылмыстық іс қозғаудан бас тартқан не қылмыстық істі қысқартқан жағдайда, бірақ адамның әрекеттерінде сыбайлас жемқорлық тәртіптік теріс қылық белгілері болған кезде, тәртіптік жаза қылмыстық іс қозғаудан бас тарту не оны қысқарту туралы шешім қабылданған күннен бастап үш айдан кешіктірілмей, бірақ теріс қылық жасалған күннен бастап бір жылдан кешіктірілмей қолданылуы мүмкін.

3. Мемлекеттік қызметшінің еңбекке уақытша қабілетсіздігіне, мемлекеттік немесе қоғамдық міндеттерді орындау үшін жұмыстан босатылуына, демалыста, іссапарда болуына байланысты жұмыста болмаған уақытында бір жылдық және үш айлық тәртіптік жаза қолдану мерзімі еңбек заңнамасына сәйкес тоқтатыла тұрады.

Ескерту. Заң 28-1-баппен толықтырылды - ҚР 2003.09.25 N 484 Заңымен, өзгерту енгізілді - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

28-2-бап. Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасын бұзғаны үшін тәртіптік жазалар қолдану мерзімдері

Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасын бұзғаны үшін тәртіптік жаза теріс қылық анықталған күннен бастап үш айдан кешіктірілмей қолданылады және жазаны теріс қылық жасалған күннен бастап бір жылдан кешіктіріп қолдануға болмайды.

Ескерту. Заң 28-2-баппен толықтырылды - ҚР 2012.02.16 N 557-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29-бап. Мемлекеттік қызметшілер құқықтарының оларды тәртіптік жауапқа тарту кезіндегі кепілдігі

1. Мемлекеттік қызметші өзін тәртіптік жауаптылыққа тартуға байланысты барлық материалдармен міндетті түрде таныстырылуға тиіс, оған қызметтік тексеру рәсіміне жеке өзінің қатысу құқығы беріледі.

2. Жауапқа тартылушы мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік органның немесе лауазымды адамның іс-әрекеті мен шешімдеріне уәкілетті орган белгілеген тәртіппен не сотқа шағым жасай алады.

Ескерту. 29-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2010.12.29 N 371-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8-тарау. Қорытынды ережелер

30-бап. Осы Заңның күшіне енгізілу тәртібі

Осы Заң 2000 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Президенті